ÎNTREBĂRI NEREUŞITE SAU CUM POŢI RATA UN INTERVIU?

Unsuccessful Questions or How One Can Fail an Interview

Carmen NEAMŢU[1]

Abstract

The paper presents some advice and rules of a good interview, taking into consideration the gathering and editing of the final article. A good interview cultivates the right dosage between discretion and challenge as shown in the examples of the analysis.

Keywords: interview, questions, article, challenge, analysis.

Întrebările nereuşite nu-l ocolesc nici pe ziaristul începător, care învaţă din mers tehnicile intervievării, nici pe jurnalistul cu experienţă, care poate cădea în banal, sclav al obişnuinţelor sale de-a lungul anilor. Întrebările proaste sunt cele care jignesc invitatul, dar şi cele care izvorăsc dintr-o nedocumentare a jurnalistului, cum ar fi: „*Domnule XY, vă rog să ne spuneţi două-trei cuvinte despre dumneavoastră"* sau „*Ce mai faceţi?; „Cum o mai duceţi?"* Nevrând să fie mai prejos decât invitaţii lor, jurnaliştii afişează „un aer de exegeţi ad-hoc, dornici să pronunţe fraze memorabile, iar nu să pună în valoare ştiinţa de carte ori inteligenţa invitaţilor"[1]. În acest sens, iată un exemplu de întrebare adresată de George Arion scriitorului C-tin Ţoiu: *„V-aţi născut în 1923, m-am născut în 1946. Ce aţi făcut până când am devenit colegi de planetă, domnule C-tin Ţoiu? Cum v-a înrâurit familia? Dar contextul istoric? V-a fost limpede drumul pe care doriţi să mergeţi? Aţi avut modele? Aţi determinat ceva, cineva, destinul în mod hotărâtor? Aţi avut o existenţă lineară? Aţi cunoscut rupturi? Tânărul care aţi fost l-ar privi cu simpatie pe cel care sunteţi astăzi? Cel care sunteţi astăzi l-ar judeca pe tânărul care aţi fost?"* (George Arion, **O istorie a societăţii româneşti contemporane în interviuri**, Ed. „Premiile Flacăra", Bucureşti, 2005, p.538). Toate aceste întrebări în lanţ puteau foarte bine să fie puse pe rând, toate la timpul lor. Simpla lor cumulare nu face decât să-l deruteze pe invitat, care nu mai ştie la ce să răspundă. Iar cititorul pierde şirul curiozităţilor, fiind bombardat de întrebări greu de urmărit, care nu curg firesc, din răspunsul intervievatului.

Intervievatorul orgolios comentator

O altă tendinţă în interviu este aceea a jurnalistului care nu suportă să pună doar întrebările, el îşi doreşte să comenteze, să-şi exprime opiniile orgolios, uitând că interlocutorul său este „vedeta" de la care publicul aşteaptă răspunsuri. Ziaristul cade deseori în capcana frazelor arborescente, cu multe subordonate, făcând din interviu un exerciţiu dificil de urmărit. Din reţeta interviului nu lipsesc clişeele în detrimentul originalului în exprimare („*Domnule X, se vede cu ochiul liber că …"; „E clar ca lumina zilei*

[1] Conf.univ.dr., Universitatea „Aurel Vlaicu", Arad, Facultatea de Ştiinţe Umaniste şi Sociale

BDD-A3052 © 2011 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 07:11:35 UTC)

că…"; „Neuitatele şlagăre vii ale dvs. le-aţi adunat acum într-un album spre aducere aminte pentru tânăra generaţie. De ce sunteţi oare aşa emoţionată?").

Această tendinţă a jurnalistului-orgolios comentator se întâlneşte şi în revistele de cultură, unde se pleacă des de la ideea că intervievatorul nu poate fi mai prejos decât invitatul său. De aceea, nu de puţine ori, întrebările foarte lungi vin/vor să dovedească competenţa intervievatului. Iată o întrebare apărută în revista arădeană „Arca", lungă de o pagină, format A5! „Despre vocaţia studiilor patristice şi reperele formării teologice", interviu semnat de Mihail Neamţu. La răspunsul interlocutorului care observă cum sute de tineri s-au călugărit, iar alţii au devenit misionari şi mărturisitori ai Ortodoxiei în viaţa cetăţii, urmează întrebarea a doua a dialogului, de la pagina 38: „Alţii însă au rămas pe aceleaşi cărări ale confuziei. Îndrăznesc să fac o digresiune. Tot acest fenomen face parte dintr-un proces oarecum predictibil de redescoperire a credinţei în modernitate. Orice neofit trebuia să străpungă mai multe straturi de opacitate pe parcursul unei căutări spirituale – ara mai întâi bezna produsă de absenţa unei cateheze a Bisericii timp de aproape cincizeci de ani, apoi protocronismele care amestecau transcendenţele carpatine cu «noul Ierusalim» de la Pucioasa (inclusiv prin vocea unor episcopi ai Bisericii Ortodoxe Române). Un exemplu foarte recent este delirul subiectiv al unui universitar arădean, fost primar al urbei de pe Mureş, dl. Dumitru Branc (economist de meserie), capabil să amestece radiestezia cu Ortodoxia, pelerinajele la mormântul părintelui Arsenie Boca şi veneraţia pentru «înţeleptul Sanat Kumara», citatul din Brâncuşi cu «zeiţa compasiunii Guam Yin». Estetic vorbind, este un cocktail de prost-gust, însă foarte răspândit într-o cultură cu repere istorice precare, pentru care sincretismul echivalează cu toleranţa iar aderenţa la Crezul Bisericii devine automat un exclusivism sau un fundamentalism. Mulţi oameni de bună credinţă cad pradă acestei oferte «spiritualiste» de tip New Age în lipsa discernământului personal, a unui mediu de dialog deschis, a unor duhovnici capabili nu doar să condamne, ci şi să explice erorile de judecată teologică şi, în sfârşit, în absenţa unei educaţii în domeniul istoriei religiilor. Spun toate acestea pentru a înţelege situarea unei întregi generaţii. Te-aş întreba cum ai ieşit din acest păienjeniş de trimiteri, cum ai tratat aceste abracadabrante oferte?" Spaţiul nu ne permite să reproducem toate întrebările extrem de lungi ale interviului. (Vezi pe www.revistaarca.ro, întrebările de la pagina 41 a revistei cu numărul 226-227-228/2009, a treia întrebare în interviu, dar şi a patra, care depăşeşte o pagină A5 de revistă. (pp.42-44).

Cum vă simţiţi … şi cu ce ocazie aici?

O întrebare care traduce proasta inspiraţie a jurnalistului este: „*Domnule X, cum vă simţiţi în oraşul nostru?"* În emisiunea de ştiri „Poveştiri adevărate" de la postul de televiziune „Acasă", este prezentată povestea unei fete de 23 de ani, imobilizată la pat. Iată cât de „inspirat" şi „sensibil" este ziaristul:

- *(Reporterul către tânără):* **Te afli la mare încercare, Gabriela…**

BDD-A3052 © 2011 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 07:11:35 UTC)

- *(Reporterul către mama fetei):* **Cum aţi petrecut sărbătorile? Ni s-a spus că ar dori să danseze? / V-aţi gândit că aţi putea s-o pierdeţi?**
- *(reporterul către Gabriela):* **Gabriela, de ce suferi tu aşa? / De ce te-ncearcă Dumnezeu aşa? / Pe tot parcursul materialului ai plâns. De ce? De ce aceste lacrimi? / Cât de greu trec aceste zile peste tine? Ce este în sufletul tău, ce se întâmplă acolo?**[2]

David Randall, în **Jurnalistul universal,** Ed. „Polirom", Iaşi, 1996, p.68, recomandă evitarea acestor întrebări, precizând: „A întreba o persoană care a fost implicată într-o tragedie *Cum vă simţiţi?* este ca şi cum i-ai sugera un răspuns-clişeu sau un refuz de a mai răspunde la alte întrebări. Dacă aceste persoane şi-au pierdut unicul fiu în catastrofa aeriană, cum ai aştepta să se simtă? Încântaţi? (…)"; Aşadar, întrebările bune sunt cele care apar în urma răspunsului invitatului, ca o continuare fericită a replicii lui, reacţie care nu este abandonată de jurnalist, ci, din contră, dusă mai departe printr-o altă întrebare, chiar dacă ea e una incomodă pentru invitat. Iată cum Eugenia Vodă (realizatoarea emisiunii Profesioniştii, pe TVR1) continuă „povestea" invitatei, Mihaela Rădulescu, cu o întrebare nouă. Chiar dacă întâmplarea povestită de vedetă ar fi fost suficientă în economia interviului, Eugenia Vodă continuă cu o nouă întrebare sugerată de răspunsul divei:

***Mihaela Rădulescu*:** *- Lucrând ca reporter începător la o televiziune, patronul m-a trimis la mare să fac un reportaj despre chiftele, la un restaurant cu care avea oarece interes. Din motive de pană pe autostradă, reportajul n-a mai ajuns la timp la ştiri, drept pentru care am fost dată afară.*

***Eugenia Vodă*:** *– De atunci urăşti chiftelele?*

***Mihaela Rădulescu*:** *- Definitiv! Azi n-aş mai accepta să fac un reportaj dezonorant despre chiftele.*

***Eugenia Vodă*:** *- Crezi că e mai dezonorant să faci un reportaj despre chiftele decât să inviţi în emisiune nişte «chiftele» pe care nu dai doi bani, dar cu care patronul are oarece interes?*

„*V-aţi gândit să reveniţi în România? Trebuie totuşi să mori acasă".* Această întrebare e un alt exemplu care ilustrează faptul că nu de puţine ori moderatorii-jurnalişti par adesea neadaptaţi la interlocutorii lor. Aşa i se adresează Ruxandra Garofeanu într-un interviu la postul TVR Cultural, pictorului Aurel Cojan, plecat de ceva vreme în Franţa. Un încurajator tablou: al sfârşitului inevitabil! Jurnalistul îl jigneşte pe invitat, de aceea o astfel de abordare trebuie evitată. Iată câteva întrebări dintr-un interviu cu scriitorul şi deţinutul politic Viorel Gheorghiţă, aflat şi el la o venerabilă vârstă. Ani pe care jurnalistul îi transformă într-un avantaj în discuţie: *La 80 de ani, cum priviţi în urmă, d-le Gheorghiţă? Cu seninătate, cu regret, cu duioşie, cu un plus de inteligenţă, cu invidie pe anii care au trecut?; Cicero spunea că „împotriva bătrâneţii trebuie să luptăm ca şi cum ar fi o boală". Dvs. cum vă raportaţi la bătrâneţe?; Aţi spune acum, precum Goethe, „dă-mi tinereţea înapoi?"; Ce-aţi dori să vi se dea înapoi, dacă ar fi posibil?; Dumneavoastră ce-aţi înţeles o dată cu înaintarea în vârstă?; Ne-aţi putea spune ce câştigăm pe măsură ce îmbătrânim?*

Un alt exemplu frecvent de nedocumentare e atunci când intervievatorul îşi întreabă invitatul: *Cu ce ocazie pe la noi?* (Adi Igrişan, solist al trupei „Cargo" e întrebat de Sorin Haut,: „*Adi, în primul rând, cu ce ocazie acest concert?*" Dacă nici ziaristul nu ştie, cine s-o

BDD-A3052 © 2011 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 07:11:35 UTC)

ştie? Această întrebare care începe cu formula: „*Cu ce ocazie…"* („*Cu ce ocazie pe la noi?"*; „*Cu ce ocazie acest eveniment?"*) dovedeşte slaba pregătire a jurnalistului şi ar trebui evitată.

Bombardamentul cu întrebări

În seria întrebărilor nereuşite aş include şi bombardarea invitatului cu *întrebări multiple*. Jurnalistul pare să nu mai aibă răbdare cu invitatul său, lansându-i deodată un lanţ de întrebări diferite. Iată un exemplu în acest sens. În interviul cu C-tin Ţoiu, semnat de George Arion, interviu apărut la pagina 538 în volumul **O istorie a societăţii româneşti contemporane în interviuri**, Ed. „Fundaţia Premiile Flacăra", Bucureşti, 2005, ziaristul Arion întreabă: „*V-aţi născut în 1923, m-am născut în 1946. Ce aţi făcut până când am devenit colegi de planetă, d-le Ţoiu? Cum v-a înrâurit familia? Dar contextul istoric? V-a fost limpede drumul pe care doriţi să mergeţi? Aţi avut modele? Aţi avut o existenţă lineară? Aţi cunoscut rupturi? Tânărul care aţi fost l-ar privi cu simpatie pe cel care sunteţi astăzi? Cel care sunteţi astăzi l-ar judeca pe tânărul care aţi fost?"* Bombardat cu această luuungă întrebare, cum va răspunde invitatul? Ce va alege, dacă va alege ceva? Probabil că va răspunde la ultima întrebare, cea care o va şi reţine din şirul propus de jurnalist.

Tita Chiper în volumul **Într-o lumină orbitoare. Interviuri** (Ed. „Curtea Veche", Bucureşti, 2004, pp.364-365), semnatara unor interviuri reuşite cu diferite personalităţi, în revista „Dilema", era convinsă că există *o morală* a omului de interviu, că există situaţii în care nu se pot adresa toate întrebările care îţi vin în minte: „E, sigur, dacă ştiu că un om e-ndurerat, e-ntr-un necaz sau mai ştiu eu, nu-l întrebi treburi care l-ar pune într-o proastă situaţie… decât dacă vrei…de pildă pe Tudor Mohora de la Partidul Socialist l-am întrebat de a a căzut PCR-ul. Sigur, el mi-a explicat, şi pe urmă l-am întrebat dacă ştie – el fusese preşedintele UASCR-ului, Uniunea Asociaţiilor Studenţilor… - dacă ştie care era prima îndatorire a studentului conform statutului organizaţiei pe care o condusese. Dl. Mohora, în 1993, mi-a spus: învăţământul (…) Dl. Mohora nu ştia… Era apărarea ţării. Învăţătura era pe locul 5…". După Tita Chiper, în cursul unui interviu jurnalistul trebuie să fie conştient că invitaţii lui „ sunt mai importanţi decât mine" (p.371). Întrebată dacă are reguli stricte atunci când porneşte un interviu, dacă pleacă hotărâtă să demonstreze ceva, Tita Chiper răspunde: „Merg cu curiozitatea mea, dar…cum să spun, încadrându-mă în teme şi vrând să demonstrez celui care coteşte un punct de vedere(…)." (p.372)

Teoreticianul José de Broucker [3] inventariază zece paşi pentru a rata un interviu:

1. *Vă vedeţi superior invitatului ce extrem de emoţionat de abia aşteaptă să primească vizita augustei dumneavoastră prezenţe. Este, deci, inutil să vă documentaţi despre el. Improvizaţi!*
2. *Sosiţi cu întârziere. Puneţi ostentativ reportofonul pe masă, marcându-vă astfel teritoriul. Evitaţi să luaţi şi notiţe. Aveţi încredere în tehnică.*
3. *Întrerupeţi-l pe invitat cât mai des!*
4. *Nu fiţi prea curios!*
5. *Nu-l lăsaţi pe interlocutor să se simtă confortabil. Poate devia oricând de la subiect!*

BDD-A3052 © 2011 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 07:11:35 UTC)

6. *Impuneţi-vă de la început, arătând subiectului că ar face mai bine să vă asculte. Nu ezitaţi să-l contraziceţi, pentru a vă afirma personalitatea.*
7. *Arătaţi forma finală a interviului subiectului ca acesta să intervină pe text, să schimbe ordinea întrebărilor, să modifice faptele şi opiniile. Important nu e cititorul, ci intervievatul.*
8. *Nu începeţi imediat elaborarea interviului. Lăsaţi să treacă mai multe zile sau săptămâni pentru decantarea ideilor.*
9. *Nu vă faceţi probleme cu titlul. Un titlu sobru şi neutru poate fi interesant pentru cititor.*
10. *Încercaţi să vă puneţi în valoare. Modestia poate fi un mare defect jurnalistic.*

Alintat adesea „bijutier al cuvintelor", ziaristul-intervievator provoacă discuţii şi îşi propune să reţină atenţia cititorului său. E un „spirit curios, care cotrobăie peste tot, care deschide o fereastră spre lume, permiţând cititorului, ascultătorului, telespectatorului să călătorească la nivel planetar fără a ieşi din propria cameră. (…) ziariştii se fac ecoul zgomotului lumii, în încercarea lor de a-i da un sens (…)".[4] Palmer e convins că intervievatorul care îşi doreşte un dialog reuşit porneşte la drum cu lecţiile făcute, cu un plan de bătaie pentru confruntarea cu invitatul său. Aceste pregătiri îl ajută pe ziarist să nu aibă timpi morţi în discuţie, să pună întrebările adecvate, care să-l conducă înspre răspunsurile cele mai bune. Regizorul Daniel Pralea-Blaga este întrebat la sfârşitul discuţiei de jurnalist: *„Soţia dumneavoastră, Oltea Blaga, este actriţă aici. Putem spune că aţi favorizat-o în distribuţia piesei pe care o montaţi acum*?"[5] Această întrebare este mult mai reuşită decât una de genul: „*Ce face soţia dumneavoastră? Şi-a dorit să joace şi ea în piesa dumneavoastră?"* Prima variantă de întrebare, deşi mai puţin comodă, aduce reacţia interlocutorului pus în ipostaza de a lucra pe scenă cu soţia alături de ceilalţi actori. A doua variantă este o întrebare de complezenţă, care ocupă doar spaţiul tipografic al interviului. Căci e normal să-ţi doreşti să joci pe scenă din moment ce ai ales actoria! Astfel, întrebarea devine una retorică.

Există situaţii în care ***numele celui intervievat ne poate sugera una dintre întrebări***. Iată de exemplu cazul actriţei de la Teatrul Clasic „Ioan Slavici", Carmen Vlaga. Într-o întrebare, pe parcursul dialogului, se poate porni de la acest joc de cuvinte: *Vlaga joacă fără vlagă*, adică fără nerv, aplomb, adică prost, neinspirat! - *Carmen Vlaga joacă fără vlagă uneori?* Tot aşa, în loc să-ţi întrebi invitatul, cu formula banală şi tocită de atâta folosire, „*Cum se vede viaţa la (înălţimea celor) 60 de ani?",* poţi reformula: „*La greci, ca şi la evrei, senectutea începe la 70 de ani. Vă aflaţi încă departe de această vârstă, şi totuşi, 60 de ani constituie un prag. Cum se văd, de la această înălţime, viaţa, literatura, cultura?"* Sau, în locul întrebării: *„Cum vă simţiţi la revenirea în ţară?",* putem opta pentru o altă variantă de întrebare, care să ne aducă o mărturisire în plus din partea invitatului: „*Sunteţi plecat din România de aproape zece ani. Acum, când reveniţi pentru perioade mai lungi în Arad, ce impresie vă dă mai mult de gândit?"*

Profesorul William Zinsser[6] este convins că jumătate din tehnicile intervievării sunt învăţate, iar restul ţine de instinct, de ştiinţa de a şti cum să faci ca persoana din faţa ta să fie relaxată, să ştii când să insişti, când să asculţi, când să te opreşti ("*half of the skills is purely*

BDD-A3052 © 2011 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 07:11:35 UTC)

mechanical, the rest is instinct"). Şi toate pot fi învăţate odată cu experienţa acumulată. Şi în urma unei documentări temeinice asupra invitatului. Astfel, talentul nu se manifestă decât punând în forme şi modalităţi gazetăreşti: fapte, date, episoade ale experienţei de viaţă, de muncă ale unor oameni despre care scrii acum.[7]

Aşadar, ce întrebări n-ar trebui puse?

Întrebările care reflectă slaba documentare sau lipsa de documentare a jurnalistului. „*Ce ne puteţi spune despre dumneavoastră?"; „Ce noutăţi aveţi despre dumneavoastră?"*; „*Ce mai faceţi, d-le?"*; „*Cum vă simţiţi din nou pe la noi, stimată doamnă?"*; „*Dar astăzi mai este important Cehov?*";

Întrebările vagi, generale sau cele care mimează o curiozitate a jurnalistului: „*De ce te-ai tuns cu creastă?"* (Interviu cu Zoltan Lovas, în „Adevărul", nr. 4961) sau „*Dar astăzi mai este important Cehov?"* (Interviu cu Laurian Oniga, în „Adevărul" din 18 februarie 2010); „*Cum aţi ajuns în acest spectacol?"* (Interviu cu actriţa Irina Wintze, „Adevărul", nr.4949); „*În afară de spectacolele de la Odeon ce mai faceţi?"* (Interviu cu Marius Stănescu, „Adevărul", nr. 4952); „*În ce mai jucaţi?"* (Interviu cu Ştefan Bănică Jr.în „ Adevărul", nr. 4954)

Mai multe întrebări într-o singură formulare, nu de puţine ori conţinând în şirul interogaţiilor şi întrebări retorice: „*Credeţi că există actualmente o situaţie prielnică pentru afirmarea literaturii române în străinătate? Aţi observat mai multe eforturi din partea instituţiilor româneşti pentru promovarea culturii noastre? În contextul masivei imigraţii româneşti în Spania, credeţi că viziunea asupra culturii române a avut de câştigat?"* (aşa o întreabă Ciprian Vălcan pe Viorica Pantea, profesor la Universitatea din Salamanca, în revista „Arca", Nr. 229-230-231, p.41; Este de la sine înţeles că literatura română e mai cunoscută astăzi decât înainte de 1989!, aşadar întrebarea retorică nu-şi are sensul în economia interviului, ea putând fi eliminată sau înlocuită cu alta). Iată alte două exemple de bombardare a invitatului cu multiple întrebări, adunate sub o singură linie de dialog: „*Ce autori români sau spanioli credeţi că ar fi important să fie introduşi, prin traducere, în cultura hispanică şi, respectiv, română? Există un scriitor tânăr care v-a atras atenţia în mod particular? Sunteţi mulţumită de calitatea traducerilor şi de modul în care sunt difuzate traducerile din autori români în Spania?"* (Ilinca Ilian în dialog cu Viorica Pantea, în revista „Arca", Nr.229-230-231, p.42); „*Care este aria de aplicaţie pastorală a studiului Sfinţilor Părinţi? Ce poate face un preot cu credincioşii atunci când se întâlnesc să dezgroape comorile Sfintelor Scripturi şi ale Tradiţiei? Ce paşi ar trebui urmaţi pentru o introducere în universul patristic?"* (Mihail Neamţu în dialog cu Bogdan Gabriel Bucur, profesor de teologie la Duquesne University, în „Arca", Nr. 226-227-228, p.59).

Întrebările ce conţin comentariile jurnalistului, uneori chiar propriul lui răspuns la întrebarea pe care o adresează invitatului său. De obicei acestea au o formulare pretenţioasă, dorind să-l pună în lumină pe jurnalistul intervievator: „*Teatrul e un gen literar ceva mai pretenţios şi presupune şi un coeficient de noroc pentru a avea şansa de a fi jucat. Care fu daimonul, care vă împinse, totuşi, spre teatru ?"* (Interviu cu Ion Corlan, „Adevărul", nr. 4690); „*Vă caracterizează generozitatea în relaţiile cu oamenii, eleganţa limbajului oficial şi exigenţa permanentă cu cei apropiaţi. Sunt acestea «vinovate» de succesul care v-a făcut notoriu în spaţiul academic românesc?"* (Interviu cu rectorul Aurel Ardelean, „Arad Expres", Nr. 1022, pp.6-7)

BDD-A3052 © 2011 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 07:11:35 UTC)

Întrebările foarte lungi, care pierd cititorul şi derutează invitatul. Întrebările care conţin şi răspunsul, de genul: „*Chiar doriţi să câştigaţi jocul cu Rapid Bucureşti?"; „Chiar vă doriţi să câştigaţi alegerile la primărie?";* Întrebările-clişeu, care aduc de fiecare dată răspunsuri previzibile în interviu, plictisitoare, monotone: „*Sunteţi născut în asprul Maramureş. Ce v-a îndemnat să vă apucaţi de artă?"* (Interviu cu Onisim Colta, în „Adevărul", nr. 4631); „*Ce v-a determinat să scrieţi poezie?"; „Cum vă simţiţi la Arad, stimată doamnă Stela Popescu?"; „Doamnă director, aflându-ne acum la ceas aniversar, ce înseamnă 50 de ani pentru compania MODA S.A.?"* sau „*Într-adevăr să poţi rezista pentru 50 de ani pe o piaţă în continuă schimbare şi cu pretenţii tot mai mari nu este puţin lucru. Dar care este secretul longevităţii la MODA S.A.?"* (Interviu cu Monica Fufezan, în „Arad Expres", Nr.1022, pp. 8-9); Întrebări la care invitatul nu are competenţa să răspundă. Răspunsul poate fi vag, dar îl poate surprinde pe jurnalist, returnându-i răspunsul sub forma unei întrebări de genul: „*De unde vreţi să ştiu eu acest lucru?"*

Note:

1. Mircea Vasilescu, art. „Recursul la Pivot şi la Sava", în *Dilema,* an.X, nr.498, p.8. Întrebarea trebuie să fie clară, pentru a fi înţeleasă fără echivoc de interlocutor. Căci *Literature is the art of writing something that will be read twice; journalism what will be grasped at once. (…) Journalism is literature in a hurry*, remarcă Cyril Connolly, în **Writing Feature Articles. A Prectical Guide to Methods and Markets**, 3rd edition, Brendan Hennessy, Focal Press, MPG Books Ltd., Bodmin, Cornwall, 1997, p.185.
2. În timp ce tatăl handbalistului român, Marian Cozma, ucis în primăvara lui 2009, într-o discotecă din Ungaria, îşi plângea fiul, aprinzându-i lumânări la căpătâi, un jurnalist de la Antena 3, Rareş Cosma, s-a apropiat şi l-a întrebat aşa: „Cum vă simţiţi în acest moment? Simţiţi durere?" Neinspiraţi, ziariştii recurg la întrebări care le traduc mai degrabă nesimţirea faţă de durerea celuilalt.
3. José de Broucker, **Pratique de l'information et de l'écriture journalistique,** CFPJ, Paris, 1995, p.190.
4. Michael Palmer, Denis Ruellan, **Jurnaliştii vedete, scribi sau conţopişti**, Ed. „Tritonic", Bucureşti, 2002, pp.9-10.
5. Carmen Neamţu, „Încet, încet, valorile trebuie să se aşeze", interviu în „Observator", Nr.700.
6. **On Writing Well, An Informal Guide to Writing Nonfiction,** 3rd ed., New York: Harper&Row, 1985, p.78.
7. Ion Şinca, în „Presa Noastră", Nr.4 (203), în artic. „Câteva consideraţii despre rolul şi locul activităţii de documentare", p.19. Investigaţia documentară îl pune pe reporter în situaţia de a emite judecăţi de valoare, de a face aprecieri, fiind în opinia autorului citat, „o operă de gândire" ce implică studiu, observare atentă, pasionantă, artă de a comunica cu oamenii, dar şi „curiozitate gazetărească, atunci când te zbaţi pentru a descoperi fapte, apisoade cu semnificaţii largi, profunde" (p.21).

BDD-A3052 © 2011 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 07:11:35 UTC)